

ช่างหัตถกรรม

ช่างที่ทำงานด้วยมือ โดยใช้อุปกรณ์ง่ายๆ อาศัยฝีมือและเทคนิคในการทำ ผลงานของช่างหัตถกรรมส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน เครื่องโลหะ เป็นต้น

ผู้เชี่ยวชาญการทำสินค้าหัตถกรรมที่งดงาม

งานเย็บปักถักร้อย การปักครอสติช การทำดอกไม้ประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่สร้างความเพลิดเพลิน ล้วนแล้วแต่เป็นงานหัตถกรรมทั้งสิ้น เครื่องมือเครื่องใช้ หรือของประดับต่างๆ ที่สร้างขึ้นด้วยฝีมือ และใช้วัตถุดิบและเครื่องมือ

ที่หาได้ในท้องถิ่นเรียกว่า งานหัตถกรรม ผู้ที่ทำสินค้าหัตถกรรมที่บ้านโดยใช้เทคนิคและความรู้เฉพาะทาง เรียกว่า ช่างหัตถกรรม หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ช่างฝีมือ วัตถุดิบที่ใช้ในงานหัตถกรรมมีหลากหลาย เช่น ลูกบิด แก้ว หนังสือตัวโลหะ ดินเหนียว ไม้ เป็นต้น

ฝีมือและสมาธิ เป็นสิ่งจำเป็น

ช่างหัตถกรรมส่วนใหญ่ใช้มือทำงานหัตถกรรมโดยตรง จึงต้องมีฝีมือที่ประณีต ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และมุมมองทางศิลปะอย่างเต็มเปี่ยม เพื่อออกแบบหรือพัฒนางานให้มีคุณภาพและความแปลกใหม่ ช่างหัตถกรรมต้องมีสมาธิในการทำงาน ใจเย็น และมีความมานะอดทน เพราะส่วนใหญ่งานหัตถกรรมจะต้องใช้ความพยายาม และระยะเวลาทำค่อนข้างนาน

ช่างหัตถกรรมปฏิบัติงานอยู่ในสถานที่ต่างๆ

ช่างหัตถกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งหาเลี้ยงชีพโดยการผลิตงานหัตถกรรมออกมาจำหน่าย ช่างหัตถกรรมบางคนก็เป็นครูอาจารย์ หรือวิทยากรในสถานการศึกษา ศูนย์ศิลปาชีพ ศูนย์หัตถกรรม โดยให้ความรู้และสอนทำงานหัตถกรรมต่างๆ ที่ตนเชี่ยวชาญให้แก่แก่นักเรียนหรือบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ ช่างหัตถกรรมบางคนก็ทำงานในบริษัทที่จำหน่ายสินค้าหัตถกรรม เช่น สิ่งทอ เครื่องหนัง กระเป๋า เป็นต้น

ช่างฝีมือที่สร้างงานหัตถกรรมที่บ้าน

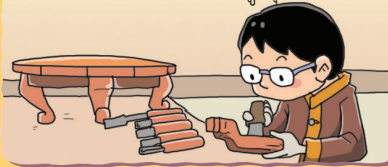

ช่างหัตถกรรมถือเป็นอาชีพที่น่าเชิดชู เพราะเป็นผู้ที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ในอดีตช่างหัตถกรรมเป็นผู้ผลิตสิ่งของเครื่องใช้ทุกอย่างที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ภาชนะดินเผา เสื้อผ้า เครื่องมือการเกษตรต่าง ๆ เป็นต้น ปัจจุบันช่างหัตถกรรมในบางสาขาเริ่มขาดแคลน ทำให้สินค้าที่เป็นงานหัตถกรรมที่บ้าน ถูกแทนที่ด้วยสินค้าที่ผลิตโดยเครื่องจักร ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่กลับมีคุณค่าเทียบไม่ได้กับสินค้าที่ผลิตโดยช่างฝีมือ

งานหัตถกรรมประเภทต่างๆ

หัตถกรรมไม้แกะสลัก

ใช้อุปกรณ์ขัดและแกะสลักไม้ เช่น เลื่อย สว่า กบไสไม้ เพื่อสร้างชิ้นงาน เช่น เฟอร์นิเจอร์ ประตู ตุ๊กตาไม้

หัตถกรรมหินแกะสลัก

สกัดหินแล้วนำมาขัดให้เกลี้ยงเกลา ก่อนนำไปสร้างชิ้นงาน เช่น รูปปั้น เจดีย์ ป้ายอัญญา

หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

ผสมดินเหนียวแล้วนำไปขึ้นรูป เป็นแจกัน หม้อ หรือถ้วยชาม แล้ว ตกแต่งลาย นำไปผึ่งทิ้งไว้ จากนั้นจึง นำไปเผาในเตา

หัตถกรรมกระดาษ

นำต้นปอสามาทำเป็นกระดาษสา หรือนำกระดาษเหลือใช้มาผสมกับกาว เพื่อทำกระดาษอัดหรือเปเปอร์มาเช

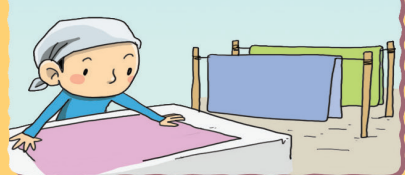
หัตถกรรมโลหะ

นำเหล็กมาเผาให้แล้วตีเป็น มีด ขวาน ดาบ หรือนำโลหะมาหล่อ ในเบ้าหลอมให้เป็นเครื่อง ทองเหลือง

หัตถกรรมสิ่งทอ

นำเส้นฝ้ายหรือไหมมาทอเป็นผ้า หรือย้อมผ้าด้วยพืชพื้นบ้าน เช่น รากยอ จะได้สีแดง มะเกลือจะได้สีดำ

ช่างหัตถกรรม อาชีพที่ไม่ง่าย

ช่างหัตถกรรมต้องระมัดระวังอยู่เสมอ เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เช่น ในขณะที่ใช้ไฟเผา หรือตัดด้วยอุปกรณ์ของมีคม หัตถกรรมเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและความประณีต งานบางชิ้นอาจต้องใช้เวลาทำนาน บางครั้งเป็นเดือนๆ หรือมากกว่านั้น และต้องทำอย่างใจเย็น เพราะงานบางชิ้นถ้าพลาดนิดเดียวชิ้นงานก็จะเสียไปทันที เช่น งานแกะสลักต่างๆ นอกจากนี้ ช่างหัตถกรรมหลายคนยังประสบปัญหาทางการเงิน เพราะงานที่ทำไม่ได้รับความนิยม หรือไม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

อยากเป็นช่างหัตถกรรม ต้องเรียนอะไร

ผู้ที่สนใจอาชีพช่างหัตถกรรมอาจขอเป็นลูกศิษย์ของผู้เชี่ยวชาญงานหัตถกรรม แล้วเรียนรู้ฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ หรือเข้าศึกษาอบรมในสถาบันสอนงานหัตถกรรมของเอกชน ศูนย์ศิลปาชีพ และศูนย์ฝึกอาชีพต่างๆ นอกจากนี้ หากทำงานหัตถกรรมเป็นงานอดิเรก อยู่แล้ว อาจฝึกฝนและหาเทคนิคในการทำงานเพิ่มเติม เพื่อยึดเป็นอาชีพหลักได้เช่นกัน

ขอขอบคุณ บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด ที่อนุญาตให้เผยแพร่ข้อมูล จากหนังสือ 'สารานุกรมภาพการ์ตูน อาชีพรอบโลก' เขียนโดย Eun-Ju Cho และ Soo-Jung Yoo

เส้นทางสู่อาชีพ

“สืบทอดงานหัตถกรรมด้วยความตั้งใจจริง”

งานหัตถกรรมพัฒนา รูปแบบไปตามการพัฒนาฝีมือของช่างที่สั่งสมประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งต้องใช้เวลา เพราะการทำงานหัตถกรรมต้องอาศัยทั้งทักษะและความรู้เฉพาะทาง งานหัตถกรรมมีความงามและมีคุณค่าทางศิลปะ ดังนั้น ผู้ที่จะประกอบอาชีพนี้จึงต้องมีความมุ่งมั่น อดทน และหมั่นฝึกฝนฝีมืออยู่เสมอ

